

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 827

van **ANNABEL TAVERNIER**

datum: 20 augustus 2021

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Brusselse eerstelijnszorgzone BruZEL - Eerste werkingsjaar

Op 1 juli 2020 ging, samen met 59 andere eerstelijnszones in Vlaanderen, de Brusselse eerstelijnszone BruZEL officieel van start. De oprichting van de eerstelijnszones paste in een ruimere hervorming van de eerstelijnsgezondheidszorg in Vlaanderen en heeft tot doel het werk van lokale overheden, zorg- en hulpverleners beter op elkaar af te stemmen.

De eerstelijnszone BruZEL verenigt de Nederlandstalige eerstelijnszorg in het ganse tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en zet in op buurtgerichte, toegankelijke zorg. Uit juridisch en bestuurlijk oogpunt ressorteert BruZEL onder het Huis voor Gezondheid, een structurele partner van het Vlaams Brusselbeleid.

In zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 191 van 4 augustus 2020 gaf Vlaams minister voor Brussel Dalle concretere toelichting bij de opstart en werking van BruZEL. Ondertussen is de eerstelijnszone BruZEL al meer dan een jaar operationeel. BruZEL stelde een beleidsplan voor de periode 2020-2021 op, waarin onder meer de ambitie wordt geformuleerd om zoveel mogelijk te zoeken naar synergie en samenwerking met de andere bevoegde overheden in het ganse tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Zoals alle eerstelijnszones kreeg ook BruZEL het afgelopen jaar van het Agentschap Zorg en Gezondheid een bijkomende opdracht in het kader van COVID-19.

1. Hoe evalueert de minister het eerste werkingsjaar van BruZEL en welke conclusies trekt hij daaruit?
 - a) Wat liep er moeilijk? Met welke uitdagingen werd BruZEL het afgelopen jaar geconfronteerd? Hoe kunnen die uitdagingen worden aangepakt?
 - b) Wat liep er goed? Voor welke strategische doelstellingen heeft BruZEL positieve resultaten geboekt?
2. Kan de minister toelichten op welke manier BruZEL het afgelopen jaar heeft samengewerkt met de andere overheden bevoegd voor welzijn en gezondheid in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, zowel in het kader van de COVID-19-opdracht, als in het kader van de algemene opdracht?

Hoe evalueert de minister die samenwerking?

3. Kan de minister in het bijzonder toelichten op welke manier BruZEL het afgelopen jaar heeft samengewerkt met de negentien Brusselse gemeenten, zowel in het kader van de COVID-19-opdracht, als in het kader van de algemene opdracht?

Hoe evalueert de minister die samenwerking?

4. Kan de minister in het bijzonder toelichten op welke manier BruZEL het afgelopen jaar heeft samengewerkt met de Franstalige zorg- en gezondheidspartners actief in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, zowel in het kader van de COVID-19-opdracht, als in het kader van de algemene opdracht?

Hoe evalueert de minister die samenwerking?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Wouter Beke (827), Benjamin Dalle (220)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 827 van 20 augustus 2021

van **ANNABEL TAVERNIER**

1. In het algemeen werd dit eerste werkingsjaar (juli 2020-juli 2021) zeer sterk gekleurd door de COVID19-pandemie. In het beleidsplan (opgesteld vóór deze pandemie) staat inderdaad de ambitie, om in het belang van de Brusselaar en zeker ook voor de eerstelijnsprofessional, maximaal af te stemmen met partners erkend door andere bevoegde overheden voor de werking op het terrein. Het eerste jaaractieplan kende - omwille van deze crisis - iets andere accenten dan het beleidsplan, maar afstemming met bevoegde overheden/beleidslijnen en partners blijft een permanent werkpunt. De gezondheidscrisis heeft dat enerzijds gefaciliteerd en anderzijds net bemoeilijkt. De afstemming tussen de verschillende beleidsniveaus is niet evident. Vlaamse actoren in Brussel hebben soms de indruk tussen twee stoelen te vallen.

BruZEL (Huis voor Gezondheid) is in ieder geval een gekende partner bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie en bij de Brusselse overheid (GGC) als ondersteuningsorganisatie voor de eerste lijn en wordt geregeld aangesproken. Zowel binnen de gezondheidscrisis als daarbuiten. Zo is BruZEL betrokken bij:

- de opmaak van het geïntegreerd plan voor zorg en welzijn van de Brusselse overheid 'Brussels takes care' (lid van het strategisch comité)
- het Brussels netwerk geestelijke gezondheidszorg, waarin ze deelnemen aan de werkgroep F1 en aan het coördinerend comité, en waar ze sinds kort ook mee nadenken over de nieuwe conventie en de implementatie hiervan binnen het Brussels Gewest
- overlegmomenten in het kader van de COVID19-epidemie

Op organisatieniveau werkt BruZEL samen met Brusano, die de ondersteuningsstructuur is voor de eerste lijn in Brussel, erkend vanuit de GGC. De strategische plannen van beide organisaties vertrekken van dezelfde omgevingsanalyse en kennen dezelfde grote strategische keuzes.

Daarnaast werkt BruZEL ook samen met andere partners binnen welzijn en zorg (onder de werknaam Ars Collaborandi, waarmee het cahier Brusselse wegwijzer in Welzijn en Zorg opgesteld werd. In dit cahier staan een aantal opportuniteiten en uitdagingen beschreven.

(<https://www.huisvoorgezondheid.be/nieuws/algemeen/ben-je-soms-ook-de-weg-kwijt-in-de-brusselse-welzijns-en-zorgsector/>)

- a) De opstart van de BruZEL-werking midden in de COVID19-crisis, het onthaal van nieuwe medewerkers was uitdagend (telewerken, schrappen van geplande werkgroepen en activiteiten en deze waar mogelijk vervangen door een digitaal alternatief,...), dat geldt vermoedelijk ook voor andere zorgraden.

Een aantal acties in het kader van COVID19 werd reeds voor de officiële start opgezet door het Huis voor Gezondheid enerzijds en samen met een aantal partners uit de zorgraad anderzijds. De overgang per 1/7/2020 naar BruZEL maakte het voor zorgprofessionals en andere organisaties soms verwarrend: BruZEL was nog niet gekend, organisaties waren actief bezig rond de crisis en de communicatie vanuit het Agentschap Zorg en Gezondheid naar het Vlaams

erkende zorglandschap. De link met BruZEL werd niet altijd gelegd. Dit werd deels versterkt doordat niet al deze communicatie copy/paste toepasbaar was voor Brussel. Soms werd wel het Vlaamse model gevolgd, maar vaak moest dit worden aangepast naar de Brusselse context. Hiermee wordt ook het grootste knelpunt duidelijk: Brussel is een kruispunt voor de beleidslijnen inzake welzijn en gezondheid en de beperkte afstemming tussen de verschillende bevoegde overheden zorgde soms voor verwarring, maar ook voor tijdverlies bij BruZEL: dit uitklaren en dan proberen te communiceren naar het terrein liep niet altijd vloeierend.

Ook de rol van een zorgraad binnen het Geïntegreerd Breed Onthaal (GBO) stelt bijkomende uitdagingen binnen Brussel en verloopt anders dan in Vlaanderen.

Structureel zetelt de VGC en de GGC in de zorgraad, maar het is nog steeds niet gelukt om een OCMW-vertegenwoordiging aan boord te halen.

Binnen de Brusselse context (dit geldt ook voor andere grootsteden) zijn bepaalde doelgroepen ook moeilijk bereikbaar.

COVID19 vroeg dus veel aandacht van BruZEL, maar ook op het terrein. Hierdoor is de 'andere' werking van BruZEL ook vertraagd: er waren andere prioriteiten op het terrein.

Voor de geplande acties, kunnen we dat als volgt samenvatten:

BruZEL organiseert een inspiratiedag rond lokaal overleg en samenwerking:

- De inspiratiedag kon niet georganiseerd worden omwille van COVID.
- In het kader van BOV werden lokale antennes georganiseerd voor huisartsen, kinesitherapeuten en diëtisten. Omwille van COVID was de opkomst zeer beperkt.

BruZEL bepaalt onder welke vorm ze een meldpunt kan zijn voor professionals en gebruikers die knelpunten rond zorg en welzijn in de eerstelijnszone ervaren:

- Nog geen verduidelijking naar de gebruikers toe, momenteel werkt BruZEL nog aan het uitrollen van een netwerk van/voor professionals.
- Brusano vormt een meldpunt voor professionals, BruZEL werkt hiermee samen en verwijst door.

BruZEL verzamelt, onderbouwt en signaleert de oorzaken van de gezondheidsgloof in Brussel aan overheden en relevante partner-organisaties:

- Het dossier VSB kon omwille van COVID19 niet afgerond geraken in 2021.

BruZEL maakt een lijst van kwetsbaarheidsindicatoren en toetst zijn acties aan de lijst van kwetsbaarheidsindicatoren:

- Indicatoren zijn niet de juiste methodologie voor wat BruZEL wil bereiken. Daarom kiest BruZEL voor een andere aanpak (momenteel wordt hieraan gewerkt)

BruZEL ondersteunt beroepsgroepen en organisaties bij het ontwikkelen of gebruiken van informatie- of aanspreekpunten:

- Gebeurt momenteel nog niet: ankerpunten zijn er nog niet; pas wanneer deze er zijn, kan hiermee gestart worden
 - Kringondersteuning gebeurt in samenwerking met Huis voor Gezondheid
- Het zorgteam, waarvan de PZON deel uitmaakt, maakt gebruik van een respectvolle en efficiënte (elektronische) gegevensdeling:
- Deze strategische doelstelling is niet opgenomen in het actieplan omwille van een andere focus die werd gelegd, gedeeltelijk door COVID19.

b) Een en ander vroeg veel tijd, maar eenmaal klaar kon dit wel op bijval rekenen:

- De samenwerking met Ars Collaborandi rond het Cahier bracht een dynamiek en samenwerking tot stand tussen al deze organisaties. Het cahier is op het terrein met succes onthaald.
- Het materiaal vanuit HvG/BruZEL, in samenwerking met LOGO Brussel, VGC, Foyer (Bon) en andere partners ontwikkeld in kader van COVID19, werd overal positief onthaald en vaak gebruikt:
 - <https://www.huisvoorgezondheid.be/nieuws/bruzel/alles-over-covid-19-voor-de-burger/>
 - <https://www.huisvoorgezondheid.be/nieuws/algemeen/flyer-vaccinatie-covid-19-depliant-vaccination-covid-19>
 - <https://www.huisvoorgezondheid.be/nieuws/algemeen/informatie-over-covid-19-het-corona-overzicht/voor-de-professional>
 - online leermodule omgaan met vaccinatietwijfelaars: <https://www.huisvoorgezondheid.be/nieuws/bruzel/hoe-ga-je-om-met-vaccinatietwijfelaars>
- De rol van BruZEL als eerstelijnszone in de pandemie was anders: contacttracing verliep anders, opvolging in Vlaams erkende collectiviteiten liep anders, vaccinatie liep anders. BruZEL moet telkens uitzoeken hoe het wel moet/kan, waar BruZEL een verschil kan maken of een meerwaarde kan betekenen. Eenmaal die fase voorbij kan echt een bijdrage geleverd worden. Moeilijkheid blijft dat de overheidscommunicatie zelden aangepast is aan specifieke Brusselse context. BruZEL communiceerde tot de zomer wekelijks in een nieuwsflits.
- Er is heel intens samengewerkt met GGC Cel Hygiëne, VGC (en LOGO Brussel). Met het eigen COVID-team werden Brusselaars binnen het Nederlandstalig netwerk gevaccineerd. De komende weken zal BruZEL in de Nederlandstalige secundaire scholen informeren, sensibiliseren en vaccineren. Door de intense samenwerking is er een vertrouwen gegroeid.
- BruZEL heeft ook tijdens heel deze epidemie tijdens de verschillende overlegmomenten gewaakt over synergie tussen verschillende oplossingen, heeft mee gezocht naar een Brusselse oplossing (deelde bv. het cohortzorgmodel, schakelzorgcentrummodel,...) en kon vaak anderen inspireren.
- Enkele realisaties binnen COVID:
 - informatie in verschillende talen (infographics voor huisartsen, apothekers en tandartsen, filmpjes i.s.m. Foyer) zodat ook de Brusselaars met een kwetsbaarheid hun weg vinden in de COVID-informatie. Later ook nog over de vaccinatie, testcentra, ...
 - Stoffen mondkmaskers (oproep, verdeling, flyer instructies)
 - COVID-19-nieuwsflits
 - BXL Babel voor organisaties/ infosessies zelforganisaties
 - Mobiel vaccinatieteam, thuisvaccin, vaccinatie bij Vlaamse organisaties
 - Leermodules vaccintwijfelaars voor professionals (zorg en welzijn)
 - Papieren tas apothekers-burgers
 - Samenwerking VPP: sociale media-actie om je zorg niet uit te stellen
 - mSPOC
 - Actie bekende Brusselaars, plus enthousiasme vanuit Wheel of Care
 - Webinars i.s.m. LOGO
- Met extra VGC-middelen werden gezondheidsfiches afgewerkt. Deze fiches zijn in meerdere talen beschikbaar en zijn met succes onthaald. Er zal dan ook nog verder gewerkt worden aan begeleidend materiaal en eventueel bijkomende fiches: <https://www.huisvoorgezondheid.be/nieuws/bruzel/gezondheidsfiches-het-zorgsysteem-eenvoudig-uitgelegd>

Op vlak van de doelstellingen werden volgende resultaten geboekt:

SD1: De Brusselaar vindt vanuit zijn meest nabije leefomgeving zorg en ondersteuning op maat die rekening houdt met de keuzevrijheid van de persoon met een zorg of ondersteuningsnood.

OD 1.1 BruZEL faciliteert en ondersteunt lokaal overleg en samenwerking in de eerstelijnszone.

- Zorgwijkreferent als pilootproject in Jette: dit loopt zeer goed, een groeiende groep komt samen, leert elkaar kennen en lost (anoniem) casussen op en vindt lokaal oplossingen. Hier komen ook het OCMW, Franstalige en Nederlandstalige actoren uit zorg en welzijn, samen.
- Bewegen op Verwijzing brengt eerstelijnsactoren en lokale besturen jaarlijks samen.

OD 1.2 BruZEL faciliteert en ondersteunt buurtgerichte zorg.

- Overleg met Kenniscentrum WWZ rond modellen van buurtgerichte zorg: de expertise van het kenniscentrum wordt meegenomen, ook naar het volgend actieplan
- De kijkstages 'bij een ander' zijn lopend (initiatief Kenniscentrum WWZ, medewerking BruZEL)

SD2: De kwetsbare Brusselaar ervaart een betere levenskwaliteit doordat de gezondheidskloof verkleint.

OD 2.1 BruZEL verzamelt, onderbouwt en signaleert de knelpunten rond zorg en welzijn in de ELZ die de gezondheidskloof in stand houden.

- Samenwerking met Brusano Helpdesk (bekendmaking bij professionelen, minder inzet bij gebruikers)
- Meerdere belrondes naar organisaties die met mensen in kwetsbare levensomstandigheden werken en in contact komen om hun noden in kaart te brengen
- Zorgwijkoverleg is bekend als meldpunt voor professionelen.
- Vlaamse Sociale Bescherming: zorgraad waarop alle knelpunten besproken zijn rond VSB in Brussel. Via de werkgroep die rond dit actiepunt samenkomt zijn drempels opgelijst.
- Zoommeeting rond de informele kant van integrale zorg.
- Een reeks workshops om de kloof naar eerstelijnszorg te overbruggen (o.a. rond mensen zonder wettig verblijf, vrouwen in een perinataal kwetsbare positie, ...)

OD 2.2 BruZEL toetst systematisch zijn eigen acties af aan de hand van een aantal kwetsbaarheidsindicatoren.

- BruZEL definieert kwetsbaarheid in samenspraak met de Brusselaar
- Definitie en visie vernieuwd

OD2.3 BruZEL reikt hulpverleners de nodige handvaten aan om hun aanbod toegankelijker te maken voor kwetsbare burgers.

- Gezondheidsfiches en BOV: Brusselaars vinden gemakkelijker hun weg in het gezondheidssysteem dankzij de fiches en de weg naar een gezondere levensstijl
- VSB: overleg met VGC om dit concept in Brussel beter te implementeren
- MDO – Diapason (overleg binnen het project geïntegreerde zorg voor chronisch zieken BOOST)
- Zorgwijkoverleg Jette: uitwisseling van tips naar aanleiding van casussen
- Verspreiding van informatie: nieuwsbrieven HvG/posts op Facebook en Instagram/ verslagen zorgraad (ongeveer 30% leest de nieuwsflits van BruZEL)

SD3 De Brusselaar heeft de handvaten om zelfstandig zijn weg te vinden in een vereenvoudigd en transparant zorglandschap.

OD 3.1 Het is voor ieder lid van het zorgteam duidelijk waar ze terecht kunnen voor vragen (en doorverwijzing) in verband met zorg en welzijn.

- Sociale kaart Jette: een sociale gids op maat van Jette, in samenwerking met KC WZZ, Brusano en Sociaal Brussel. Afstemmen van de verschillende formats/software zodat alles past in 1 gids. Alle gegevens nog laten verifiëren door de deelnemers van het zorgwijkoverleg.

OD 3.2 Organisaties worden door BruZEL ondersteund om hun aanbod in een heldere, verstaanbare taal kenbaar te maken.

- Vormingen van communicatiemedewerker rond heldere en verstaanbare taal
- Interne vorming VGC: helder schrijven (communicatie)
- Nalezen van communicatie door groep uit de PZON

OD3.3 BruZEL verzamelt en verspreidt betrouwbare bronnen die gezondheidsgeletterdheid bevorderen. BruZEL maakt het gebruik ervan toegankelijker.

- De gezondheidsfiches zijn in drie talen klaar, het is een betrouwbaar instrument voor hulpverleners om burgers wegwijs te maken in het gezondheidssysteem in Brussel

SD4: elektronische gegevensdeling

- Verbinding tussen VIVEL academie en de vormingen van Abrumet (Brussels Gezondheidsnetwerk) en het samenleggen van de knelpunten en zoeken naar oplossingen.

2. Algemeen: Er zetelen afgevaardigden van de GGC, de VGC en Brusano in de Zorgraad. Samenwerking rond COVID19: zie hoger

- Samenwerking met GGC, VGC en LOGO Brussel in het kader van communicatie- en sensibiliseringscampagnes (leermodule, verteltas, BXL Babbel, meertalige sensibiliseringsfilmpjes, informatie- en sensibiliseringssessies voor Brusselse organisaties).
- Samenwerking met de GGC in kader van organisatie mobiele vaccinatie bij Vlaams erkende voorzieningen in Brussel, voorbereiding 3de boosterprik, ALCOV-project
- Voorbereiding sensibilisatie- en communicatieacties naar scholen met GGC, de kabinetten van de ministers Dalle en Gatz, Zorg en Gezondheid, CLB, VGC, ...
- Oplijsten eerstelijnsprofessionals voor vaccinatie in Brussel in samenwerking met beroepskringen en VGC.
- Samenwerking met Bruss'Help omtrent vaccinatie bij dak- en thuislozen.

De VGC evalueert de samenwerking als volgt:

"Van bij de start van de gezondheidscrisis stonden we als lokaal bestuur nauw in contact met Huis voor Gezondheid. We spelen voortdurend signalen door aan elkaar en zoeken samen naar oplossingen die werken voor Brussel. De antennes die het Huis voor Gezondheid heeft bij individuele zorgverleners, hun goed uitgebouwde netwerk op het vlak van eerstelijnsgezondheidszorg in Brussel over de gemeenschappen heen maar ook de rol als aanspreekpunt die het Huis opneemt naar het bredere werkveld tijdens deze crisis zijn daarbij een enorme troef. Deze samenwerking, elk vanuit onze eigen expertise en krachten, zorgt ervoor dat we meer kunnen betekenen voor mensen die in de frontlinie staan in de strijd tegen het virus." Saskia Glorieux, Coördinator team Welzijn en Gezondheid, VGC.

3. De meerwaarde van BruZEL voor de gemeenten is niet meteen duidelijk voor de gemeentebesturen. Hen bereiken en hun medewerking/samenwerking vragen is uitdagend en tijdrovend (zeker in tijden van COVID-crisis).

Algemeen:

- Sterke samenwerking met gemeente Jette omwille van het zorgwijkoverleg/concept zorgwijkreferent. Zorgwijkoverleg werd in Jette opgestart als 'pilotproject'. Doel: uitrollen van dit project binnen het volledig BHG.
- Samenwerking met gemeenten waar BOV actief is.
- Samenwerking met VGC als lokaal bestuur.
- Samenwerking met Anderlecht voor project gezond ontwikkelen.

COVID-19:

- Overleg met gemeente Anderlecht in het kader van vaccinatie op lokaal niveau.
- Overleg met GGC Cel Hygiëne op regelmatige basis
- Contacttracing gebeurde door de Cel Hygiëne enerzijds omdat BruZEL geen mandaat had naar de Brusselse gemeenten, anderzijds omdat dit best gecentraliseerd gebeurt.
- De uitbraakbeheersing gebeurt binnen het gewest met Outbreak Support Teams, actief over het hele gewest, maar met een lokaal aanspreekpunt per gemeente. Het OST van BruZEL werkte enkel voor de Vlaams erkende collectiviteiten. De samenwerking verliep vlot en intens tussen de teams en de Cel Hygiëne. BruZEL nam actief deel aan de wekelijkse vergaderingen: stand van zaken, aandachtspunten, oplossingen zoeken en good practices delen.

4. Algemeen:

- Ars Collaborandi, zie hoger: het cahier
- Verschillende Franstalige deelnemers in het zorgwijkoverleg/concept zorgwijkreferent in Jette.
- Organisatie workshops samen met BruSano, voor Brusselse organisaties (NL en FR).
- Samenwerking met verschillende Franstalige organisaties binnen de cluster PZON, o.m. Aquarelle, New Samusocial, Bonnevie, Club NW, Accueil Montfort, Singa, BeHive,
- Iriscare
- Sociaal Brussel: i.k.v. de sociale kaart op maat van de gemeente.
- Actie Village Santé Abbatoir in samenwerking met gemeente Anderlecht en WGC Medikuregem.
- Samenwerking met verschillende Maisons Médicales in het kader van BOV.
- Eerste LijnsMeeting: o.a. met Aidants proches
- Project BOOST: actief bij werkgroepen en op het terrein, mee ontwikkeling materiaal Diapasonoverleg (ziekenhuis en ontslag)

COVID-19:

- Zie hoger
- Samenwerking met CHW-ers en RAQ's, (Alcovproject)

Evaluatie minister Beke

Op basis van bovenstaand overzicht kan worden vastgesteld dat Bruzel de voorbije periode sterk heeft ingezet om de strategische en operationele doelstellingen, opgenomen in het beleidsplan te realiseren. Desalniettemin werd de werking van BruZEL de voorbije periode sterk bepaald door de COVID-19 pandemie. Hierdoor werden er andere accenten gelegd en kreeg het beleidsplan deels een andere invulling. De komende periode is het belangrijk om verder in te zetten op de vooropgestelde strategische en operationele doelstellingen en de aandachts- en/of verbeterpunten, die in het bovenstaand overzicht werden opgenomen, aan te pakken.

Evaluatie minister Dalle

BruZEL krijgt haar opdrachten en bijhorende middelen van Vlaams minister Beke, de evaluatie komt dus hem toe. Maar ik vind het een goede zaak dat het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad ook een Vlaamse Eerstelijnszone met zorgraad is. De huidige inzet van

Bruzel inzake vaccinatie 12 tot 18-jarigen in het secundair Nederlandstalig onderwijs is een mooi voorbeeld van de meerwaarde en het belang van een Vlaams zorgaanbod in onze hoofdstad.